

FM: Inflācija jūnijā pietuvojās 20% līmenim

Publicēts: 08.07.2022.

[Jaunami](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

Kā bija gaidīts, jūnijā inflācija Latvijā turpināja palielināties. Piektdien, 8. jūlijā, publicētie Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka 2022. gada jūnijā patēriņa cenu gada inflācija jau sasniedza 19,3%, mēneša laikā cenas vidēji palielinājās par 2,4%. Gada inflācijā lielāko devumu nodrošināja ar mājokli (6,3 procentpunkti) un transportu (4,2 procentpunkti) saistīto pakalpojumu, kā arī pārtikas cenu (5,7 procentpunkti) pieaugums. Ar dažiem izņēmumiem cenu kāpums bija fiksēts visās preču un pakalpojumu grupās.

Visvairāk cenas auga pārtikai, kam gada inflācija šā gada maijā sasniedza 18,2%, un atsevišķās grupās inflācija bija ļoti atšķirīga – no 8,4% dārzeņiem līdz 58% miltiem un graudaugiem. Elektrībai un siltumam cenu pieaugums bija attiecīgi 63,2% un 51,1%, degvielai bija 60,3% inflācija, bet dabasgāzei 136,3%, kamēr cietajam kurināmajam cenas pieauga par 77,7%. Pārējo preču cenu kāpums ir mazāks, bet, tā kā tās sevī ietver iepriekšminēto preču inflācijas daļu, tad arī to inflācija pakāpeniski pieaug.

Šādam straujam patēriņa cenu kāpumam ir vairāki iemesli, taču galvenokārt tie ir ārēji. Pirmkārt, straujo cenu pieaugumu nosaka energoresursu (gāzes un naftas) augošais pieprasījums un piegāžu traucējumi, kas aizsākās jau pērnā gada rudenī. Tas sadārdzina visu ražošanas procesu, palielina arī ar mājokli saistīto pakalpojumu cenas.

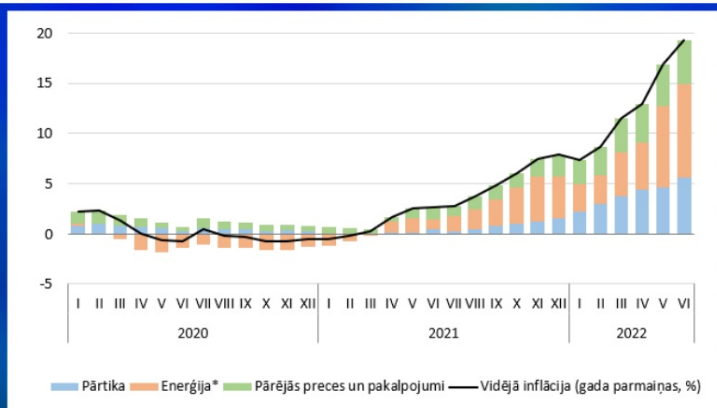
Otrkārt, inflāciju ietekmē pārtikas cenu kāpums. Jāsaka, ka pārtikas cenu pieaugumam ir arī globāls raksturs. Pārtikas cenu pieaugums vērojams kopš 2021. gada sākuma, augot pieprasījumam pēc pandēmijas periodā, kamēr piedāvājums nespēj tikt līdzī – atsevišķu lauksaimniecības kultūru sliktās ražas dēļ, mēslojuma sadārdzinājums augsto energoresursu cenu dēļ, kā arī loģistikas traucējumi. Lai arī Eiropas Savienība ir diezgan pašnodrošināta ar pārtiku, kopumā saražojot daudz vairāk nekā iekšējam patēriņam ir nepieciešams, tomēr dārgāki energoresursi un minerālmēsli, kā arī pārtikas deficīts citos pasaules reģionos ceļ pārtikas cenas arī Eiropas Savienībā kopumā.

Treškārt, Krievijas iebrukums Ukrainā pastiprināja iepriekš minēto divu faktoru negatīvo ietekmi un palielināja spiedi gan energoresursu, gan pārtikas tirgos. Krievija un Ukraina nodrošina ap 25% no pasaules kviešu eksporta. Papildus tam Ukraina ieņem vienu no vadošajām vietām pasaulē saulespuķu, kukurūzas un rapša eksportā. Pārtikas eksports no Ukrainas ir apgrūtināts karadarbības dēļ. Savukārt Krievija aizliedza līdz vasaras beigām eksportēt graudaugus un cukuru. Pārtikas eksporta ierobežojumus ieviesa arī Indija, Turcija, Irāna, Alžīrija, Indonēzija un virkne citu valstu.

Augsta inflācija ir arī kaimiņvalstīs Igaunijā un Lietuvā, kur tā jau ir pārsniegusi 20% līmeni – attiecīgi 22% un 20,5% (Eurostat ātrais novērtējums). Cenu pieauguma atšķirību nosaka atšķirīgais mājāsaimniecību patēriņa grozs un importa struktūra, tomēr iemesli ir līdzīgi, un pamatā to nosaka enerģijas cenu pieaugums.

Sagaidāms, ka turpmākajos mēnešos inflācija vēl turpinās augt. Finanšu ministrija pašlaik strādā pie makroekonomisko rādītāju prognožu atjaunošanas, kas tiks pabeigta augusta vidū.

Devums gada inflācijā pēc izcelsmes avota (procentpunkti) un vidējās patēriņa cenu pārmaiņas (%)

*Enerģijas grupā ietilpst elektroenerģija, gāze, siltumenerģija, degviela, cietais kurināmais

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-inflacija-junija-pietuvojas-20-limenim>